

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA
úsek inšpekčnej činnosti
 Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa
o kontrole odstránenia nedostatkov zistených pri inšpekciách v základných školách v SR
v školskom roku 2011/2012

Následné inšpekcie (ďalej NI) sa vykonali v **355** základných školách, z toho bolo **323** štátnych, **20** cirkevných a **12** súkromných škôl. Inšpekcie sa vykonali v **154** subjektoch po komplexnej, v **173** po tematickej, v **3** školách po informatívnej a v **24** po následnej inšpekcii. Štátna školská inšpekcia (ďalej ŠŠI) podľa závažnosti zistených nedostatkov uplatnila celkovo **2 642** opatrení¹ na ich odstránenie, z toho bolo **934 odporúčaní**, **14 upozornení**, **280 uložených opatrení**, **4 záväzné pokyny**. Riaditelia kontrolovaných subjektov prijali k zisteným nedostatkom **1 410 opatrení**.

Opatrenia uplatnené ŠŠI smerovali najmä k odstráneniu nedostatkov v/vo

- školských vzdelávacích programoch
- riadiacej práci vedenia školy
- kontrolnej činnosti vedenia škôl
- činnosti poradných orgánov
- vedení pedagogickej dokumentácie vrátane dokumentácie integrovaných žiakov
- výkonu štátnej správy v prvom stupni
- školských poriadkoch
- zabezpečení odbornosti vyučovania
- dodržiavaní metodických pokynov na hodnotenie žiakov
- vzdelávaní žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
- výchovno-vzdelávacom procese

Tabuľka č. 1 Prehľad akceptácie/splnenia uplatnených opatrení riaditeľmi škôl

Prehľad uplatnených opatrení										
spolu	2 642									
z toho	<i>odporúčania</i>		<i>upozornenia</i>		<i>opatrenia prijaté kontrolovaným subjektom</i>		<i>opatrenia uložené ŠŠI</i>		<i>záväzný pokyn</i>	
počet	934		14		1 410		280		4	
z toho	<i>akceptované</i>	<i>%</i>	<i>splnené</i>	<i>%</i>	<i>splnené</i>	<i>%</i>	<i>splnené</i>	<i>%</i>	<i>splnené</i>	<i>%</i>
	838	89,7	7	50	1 318	93,5	261	93,2	3	75

ŠŠI uplatnila **934 odporúčaní**, riaditeľmi škôl bolo **akceptovaných 838** (89,7 %). Uložené odporúčania smerovali najčastejšie k skvalitneniu vypracovania jednotlivých častí školského vzdelávacieho programu (ďalej ŠkVP), k zefektívneniu vnútornej kontrolnej činnosti vedenia škôl, k prehľadnému a jednotnému vedeniu pedagogickej dokumentácie, zlepšeniu činnosti metodických orgánov, analyzovaniu a využívaniu kontrolných zistení vedením ZŠ na skvalitnenie činnosti škôl. Ďalšie sa týkali rozpracovania niektorých preventívnych národných programov, dokumentácie integrovaných žiakov, školské poriadky nevymedzovali pravidlá ukladania opatrení vo výchove na posilnenie disciplíny žiakov a klasifikácie správania sa. **Akceptácia** uplatnených **odporúčaní** mala priaznivý dopad na kvalitu výchovno-vzdelávacieho procesu (ďalej VVP) v kontrolovaných subjektoch. Negatívnym dopadom **neakceptovaných odporúčaní** týkajúcich sa VVP (zabezpečenie rozvoja kľúčových kompetencií žiakov v oblasti digitálnej gramotnosti, hodnotiacich a sebahodnotiacich zručností, zadávania tvorivých a divergentných úloh a využitia diferenciacie úloh a činností s ohľadom na rozdielne vzdelávacie schopnosti a zručnosti žiakov) bolo pretrvávanie

¹ 29 opatrení vzhľadom na zmeny v právnych predpisoch stratilo aktuálnosť.

nepriaznivého stavu v rozvíjaní uvedených kompetencií u žiakov. Následkom absencie analýzy a zovšeobecnenia výsledkov kontroly, nevykonávania kontroly na odstránenie zistených nedostatkov a neprezentovania výsledkov kontroly na poradách bola znížená účinnosť vnútorného systému kontroly vo vzťahu k skvalitneniu VVP. Neakceptovaním odporúčaní vo vzťahu k ŠkVP sa nezlepšila úroveň jeho vypracovania vzhľadom na pedagogickú terminológiu a citáciu právnych noriem.

Z celkového počtu **14 upozornení** zaslaných zriaďovateľom škôl bolo splnených **7 (50 %)**. Týkali sa najmä zosúladenia názvu školy v zriaďovacích listinách s právnymi predpismi, zloženia školskej rady, nedostatkov zistených pri komplexnej inšpekcii (ďalej KI) a neabsolvovania prípravy vedúcich pedagogických zamestnancov. Prínosom **splnených upozornení** bolo odstránenie nedostatkov zistených pri KI, upravenie zloženia rady školy, upravenie názvu školy v zriaďovacej listine v zmysle právnych predpisov, zvýšenie odborných kompetencií pre výkon funkcie riaditeľa školy. **Nesplnením upozornení**² sa nezosúladiť reálny stav v názvoch škôl s platným právnym stavom.

Vedúci zamestnanci kontrolovaných subjektov **prijali** na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku **1 410** konkrétnych **opatrení**,³ z nich splnili **1 318 (93,5 %)**. Prevládajúce prijaté opatrenia sa týkali najmä školských vzdelávacích programov, vydávania rozhodnutí, školského poriadku, integrovaných žiakov, vedenia pedagogickej dokumentácie dvojazyčne v školách s VJM. Opatrenia prijaté riaditeľmi kontrolovaných subjektov boli konkrétne, kontrolovateľné, adekvátne zisteným nedostatkom a ich príčin, s uvedením termínov a zodpovednosti. **Splnením opatrení** sa vytvorili predpoklady na zvýšenie právneho vedomia vedenia škôl, skvalitnenie obsahovej stránky a zosúladenie ŠkVP so školským zákonom a štátnym vzdelávacím programom (ďalej ŠVP), vytvorili sa predpoklady na zlepšenie úrovne vedenia pedagogickej dokumentácie a výkonu štátnej správy v prvom stupni. Zabezpečilo sa vzdelávanie žiakov so ŠVVP v špeciálnych a bežných triedach v súlade s ich potrebami a ustanoveniami školského zákona. Kontrolný systém v školách sa čiastočne zefektívnil ukladaním opatrení a ich následnou kontrolou, hospitačná činnosť vedenia škôl viedla k pozitívnym zmenám v kvalite práce počas VVP. Vytvorili sa predpoklady na dôslednejšiu realizáciu výchovných a vzdelávacích zámerov, čo pozitívne ovplyvnilo celkovú úroveň kvality výchovy a vzdelávania žiakov. Väčšina **nesplnených opatrení** sa týkala vypracovania ŠkVP, čo malo negatívny dopad na ich súlad so ŠVP a školským zákonom. Nevypracovanie UO a prierezových tém v rozsahu stanovenom vzdelávacími štandardami obmedzovalo získanie kompetencií žiakov v povinne stanovenom obsahu výchovy a vzdelávania pre primárne a nižšie sekundárne vzdelanie. Dôsledkom absencie poznámok k učebnému plánu pretrvávala neprehľadnosť organizácie vyučovania. Nedovolené spájanie ročníkov a nerešpektovanie stanoveného počtu žiakov v triede/skupine, vytváralo predpoklady na neplnenie UO. Nesplnením opatrení niektoré školy nezabezpečili výchovu a vzdelávanie integrovaných žiakov v súlade s platnými normami, nevedli pedagogickú dokumentáciu dvojazyčne.⁴ Neodstránenie nedostatkov zistených vo výkone štátnej správy v prvom stupni malo negatívny dopad na dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov.

ŠŠI uložila 280 opatrení⁵ na odstránenie zistených nedostatkov, z ktorých bolo **261 (93,2 %)** splnených, úpravou právnych noriem boli 4 neopodstatnené. **Splnením opatrení** (94,5 %) sa pozitívny prínos prejavil v úrovni vypracovania ŠkVP, vo vedení pedagogickej dokumentácie, v doplnení chýbajúcej dokumentácie školy, v dodržiavaní odporúčaní poradenských zariadení pre integrovaných žiakov. Vypracovaním ŠkVP podľa všeobecne záväzných právnych predpisov bol v troch školách skompletizovaný základný dokument v súlade so štátnou stratégiou a koncepciou vzdelávania. Odstránili sa nedostatky týkajúce sa riadiacej činnosti v oblasti vnútornej školskej kontroly, vydávania

² V 4 subjektoch v Košickom kraji neboli splnené upozornenia týkajúce sa zmien v sieti škôl, zriaďovatelia nepožiadali ministerstvo školstva, ale vydali vlastné dodatky, čo bolo v rozpore s § 18 ods. 3 zákona č. 596/2003 o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

³ 26 prijatých opatrení vzhľadom na zmenu právnych predpisov stratilo účinnosť.

⁴ V ZŠ – Alapiskola, Rimavská Seč a v ZŠ s MŠ, Čebovce – Alapiskola és Óvoda, Csáb bolo zistené, že prebrané učivo v triednych knihách nebolo naďalej zapisované v štátnom jazyku, v ZŠ s VJM - Alapiskola, Figa a v ZŠ s MŠ, Čebovce – Alapiskola és Óvoda, Csáb neboli vypracované učebné osnovy dvojazyčne.

⁵ Riaditeľom 11 kontrolovaných subjektov v Prešovskom kraji bolo opätovne uložených 18 opatrení (vzťahujúcich sa prevažne na vyššie spomenuté nesplnené opatrenia v rámci organizácie vyučovania) s upozornením na možnosť uloženia sankcií v zmysle platných predpisov v prípade ich ďalšieho nesplnenia. ŠI zaslala upozornenia 7 zriaďovateľom.

rozhodnutí, organizácii vyučovania. **Nesplnenie opatrení** (5,5 %) niektorými subjektmi malo negatívny dopad na celkovú kvalitu výchovy a vzdelávania.

Školská inšpekcia uložila kontrolovaným subjektom **4 záväzné pokyny**,⁶ z ktorých **3** (75 %) boli splnené. V Banskobystrickom kraji boli zamerané na dodržanie delenia žiakov na skupiny chlapcov a dievčat vo vyučovaní telesnej výchovy a športovej výchovy na 2. stupni, vypracovanie učebných osnov predmetov pre primárne vzdelávanie a zosúladenie názvov predmetov jednotlivých vzdelávacích oblastí v učebnom pláne ŠkVP so ŠVP. Inšpekcia v Trnavskom kraji uložila riaditeľke školy záväzný pokyn na preradenie jednej žiačky z neploorganizovanej ZŠ do špeciálnej triedy ploorganizovanej ZŠ z dôvodu jej špecifických potrieb. Preradením žiačky do špeciálnej triedy boli rešpektované výsledky jej diagnostických vyšetrení. **Splnením** uložených **záväzných pokynov** sa zlepšilo riadenie škôl, skvalitnil sa VVP a podmienky pre vzdelávanie žiakov. **Nesplnením záväzného pokynu**⁷ sa nevytvorili podmienky pre realizovanie edukačného procesu v súlade so štátnym vzdelávacím programom.

Záver

Výrazným pozitívnym zistením následných inšpekcií bolo, že z celkového počtu 2 642 uplatnených opatrení kontrolované subjekty akceptovali a splnili 91,9 %, čo priaznivo ovplyvnilo činnosť škôl. Akceptácia a splnenie uplatnených opatrení sa pozitívne premietli do riadiacej činnosti, zlepšenia právneho vedomia zamestnancov škôl, do podmienok výchovy a vzdelávania, rešpektovania psychohygieny žiakov a ich špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb, do skvalitnenia VVP a rozvíjania kompetencií žiakov. Došlo k zosúladeniu ŠkVP s ustanoveniami školského zákona. Akceptácia odporúčaní bola podnetom k pozitívnym zmenám vo vnútornej školskej kontrole, v činnosti poradných orgánov riaditeľa školy a učiteľov vzhľadom na rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov. Sfunkčnenie kontroly zabezpečilo spätnú väzbu ako predpoklad objektívnejšieho hodnotenia práce škôl. Splnením opatrení sa zlepšilo vydávanie prvostupňových rozhodnutí a optimalizovali sa psychohygienické podmienky vyučovania. Pozitívom bolo celkové zlepšenie pedagogického a odborného riadenia škôl a posilnenie právneho vedomia vedúcich zamestnancov a pedagógov. Neakceptovaním opatrení pretrvávajú nedostatky a nepriaznivý stav v uvedených oblastiach a v dodržiavaní všeobecne záväzných právnych predpisov.

Návrhy a odporúčania

Riaditeľom škôl

- pri tvorbe a aktualizácii ŠkVP dodržiavať požiadavky školského zákona na jeho štruktúru a akceptovať požiadavky ŠVP, uvádzať v jednotlivých častiach ŠkVP aktuálne informácie a konkrétne údaje
- skvalitniť činnosť metodických orgánov, pozornosť venovať analýze písomných prác žiakov v záujme systematického zlepšovania ich výchovno-vzdelávacích výsledkov a rozvíjania ich kľúčových kompetencií
- konštruktívne realizovať vnútornú školskú kontrolu, jej výsledky zovšeobecňovať a analýzu využívať pre skvalitnenie výchovy a vzdelávania
- venovať väčšiu pozornosť vypracovaniu učebných osnov v súlade s obsahom a rozsahom vyučovania jednotlivých vyučovacích predmetov podľa učebných plánov
- sledovať aktuálne zmeny vo všeobecne záväzných právnych predpisoch a flexibilne ich zavádzať do praxe

Zriaďovateľom:

- pri uvádzaní názvu školy v zriaďovacích listinách postupovať v zmysle všeobecne záväzného právneho predpisu

⁶ Školská inšpekcia uložila kontrolovaným subjektom 3 záväzné pokyny v Banskobystrickom a 1 v Trnavskom kraji.

⁷ Základná škola s materskou školou, Banícka 52, Malachov.

ŠPÚ

- používať terminológiu v zmysle platných právnych predpisov (ISCED 2 – nižšie stredné a nie nižšie sekundárne vzdelávanie)